

Do projektu Centrálních operačních sálů a Centrální sterilizace vložím maximum, říká jeho manažerka Bc. Soňa Brejšková

Nemocnice České Budějovice, a.s., buduje od roku 2018 největší projekt své historie. Jedná se o výstavbu 18 nových operačních sálů pro obory traumatologie, neurochirurgie, urologie, gynekologie, ortopedie, plastické chirurgie, ORL a Očního oddělení a Centrální sterilizace (CST), které by po dostavbě měly tvořit nejrozsáhlejší pracoviště svého druhu v České republice.

Jak dlouho pracujete v Nemocnici České Budějovice, a.s.?
Do českobudějovické nemocnice jsem nastoupila těsně před revolucí v roce 1989. Začínala jsem jako instrumentářka na operačních sálech Gynekologicko-porodnického oddělení. Poté jsem na chvíli odešla na mateřskou dovolenou a vrátila se na operační sály Ortopedického oddělení. V roce 2000 jsem povýšila do pozice staniční sestry ortopedických sálů. Manažerkou Centrálních operačních sálů a Centrální sterilizace (COSS) jsem byla jmenována v roce 2018.

Práce na operačním sále vás vždy zajímala více než práce u lůžka?
O práci na operačních sálech jsem měla odjakživa zájem. Už na škole mne bavily chirurgické a akční obory. Před mým zařazením na operační sály Gynekologicko-porodnického oddělení jsem pracovala půl roku na gynekologické JIP. Na sály jsem se chodila dívat, už tenkrát se mi tato práce moc líbila.

Nabídka podílet se na realizaci největšího projektu v dějinách českobudějovické nemocnice přišla tedy v roce 2018...
Ano. Nabídka na pozici manažerky COSS přišla v roce 2018 od emeritního generálního ředitele MUDr. Břetislava Shona. Zavolal mi ve 14:00 a za 2 hodiny už chtěl mou odpověď. Moc času na přemýšlení tedy nebylo. Zvažovala jsem pro a proti, zda takovou funkci zvládnu. Uvědomovala jsem si, že to bude opravdu velké sousto. Lákalo mne ale zkusit něco nového, mám ráda výzvy. Také se mi líbil pocit, že když vše dobře dopadne, zůstane tu po nás velká věc. Byla a stále jsem odhodlána do tohoto projektu vložit maximum.

Měla jste v momentu rozhodování nějaké obavy?
Samozřejmě. Bála jsem se toho kvanta informací a věcí k řešení. Když jsme na tom začali pracovat, nikdo z nás na 100 % nevěděl, co nás čeká. Řešila jsem také, zda zvládnu manažersky vést tak početný tým. Jako staniční sestra jsem měla 13 podřízených. Tým na COSS bude čítat zhruba 140 lidí. Dnes ho máme naplněný zhruba na polovinu.

Jaké byly první úkoly, které jste v roce 2018 řešili?
Na počátku jsme pracovali především na plánech. Jak bude vypadat stavba, jednotlivé prostory či konečný provoz. Navrhli jsme celkovou koncepci fungování COSS, včetně personálního obsazení. Rovněž byla provedena inventura chirurgických nástrojů a sterilizačních kontejnerů v nemocnici, abychom si udělali přehled, kolik se toho kde vůbec nachází a v jakém je stavu.

Abyste takovou práci zvládla, musíte jistě mít technické vloh.
Dá se říci, že už jsem technický typ. Ortopedie mne proškolila. Než jsem začala dělat manažerku sálů, tyto záležitosti pro mne byly polem neoraným. Dnes už se orientuji ve stavebních plánech, musela jsem se v této oblasti přece jen dovzdělat. Přínosné byly i návštěvy na pracovištích podobného typu. Takových v České republice mnoho není.

Absolvovali jste tedy pracovní cesty do zahraničí?
Navštívili jsme nemocnice v Itálii, Německu a Rakousku. Naše Centrální operační sály a Centrální sterilizace budou prvním tak rozsáhlým pracovištěm v České republice. Od ostatních pracovišť se budou lišit především organizací práce, součástí CST bude i sklad materiálu, kde se bude připravovat materiál a nástroje na jednotlivé operační výkony a bude odeslán dle požadavků na operační sály. V zahraničí jsme tedy měli možnost navštívit provozy podobné nejen velikostí, ale i povahou provozu. Lišily se jen legislativou.

Bc. Soňa Brejšková | Foto: Jan Luxík

Jaké pracoviště pro vás bylo tím nejlepším ve smyslu inspirace?
V Itálii mne zaujala nejvíce nemocnice ve Florencii a v Brescii. Za absolutní jedničku pak považuji zařízení AKH Linz. Při našich cestách jsme se soustředili především na použitý videomanagement a na to, jak fungují procesy na centrální sterilizaci včetně managementu nástrojů. Vybavení těchto nemocnic je skutečně na špičce.

Kdy se spustí provoz CST?
Provoz Centrální sterilizace plánujeme zahájit příští rok na jaře. Rádi bychom, aby byly první zhruba 3 až 4 měsíce testovací. V létě 2022 by měl být zahájen provoz první etapy, otevřeno bude 12 nových operačních sálů. Necelý rok do otevření máme před sebou plno práce, musíme znovu provést audit nástrojů na odděleních, které se budou stěhovat v první etapě, zajistit jejich značení, vše zavést do počítačového systému, navrhnout vybavení CST, zacvičit nový personál, dořešit oblast plánování a organizace chodu operačních sálů, skladové evidence, inventarizaci majetku, je toho opravdu mnoho.

Jakým způsobem se označují operační nástroje?
Existují dva způsoby, jak se nástroje označují. V Čechách se nejvíce používá metoda laserového vyražení QR nebo Data Matrix kódu. Druhá možnost, která se mně osobně zamlouvá více, je použití RFID čipů. Tyto čipy lze aplikovat na již stávající i na nové instrumentárium pomocí robotického řešení. Robot rozpozná skupinu nástrojů, podle toho čip na nástroj aplikuje a následuje potažení čipu speciálním lepidlem. Čip zároveň zaregistruje nástroj do elektronické databáze. Tento systém je provozně jednodušší, výrazně ulehčí práci personálu a zajišťuje bezpečný, funkční a jednoduchý způsob sledování oběhu chirurgického instrumentária, takzvaný management nástrojů.

Jaký je váš nejužší pracovní tým?
Mou zástupkyní je Alena Janžurová a od 1. 3. 2021 je do pozice vrchní sestry CST jmenována paní Dana Zabranská, která působí jako staniční sestra neurochirurgických operačních sálů. Pomáhají také staniční sestry jednotlivých operačních sálů. Od 1. 1. 2021 patří pod Centrální operační sály perioperační sestry traumatologie, neurochirurgie, urologie, gynekologie, ortopedie, plastické chirurgie, ORL a Očního oddělení. V neposlední řadě nesmím opomenout pana doktora Petříka, který byl jmenován náměstkem COSS a je mi velkou oporou.

Popište, prosím, provoz CST.
Jedná se o specializované pracoviště, které bude zajišťovat kompletní přípravu nástrojů, materiálu a ostatních zdravotnických pomůcek pro 30 operačních sálů a všechna oddělení nemocnice. Má statut uzavřeného oddělení se specifickými organizačními a provozními postupy s vysokými nároky na aseptu. Koncepčně a přístrojově je vybudována tak, aby splňovala nejprísnější normy české, respektive evropské, legislativy. Provoz bude zajištěn 24 hod 7 dní v týdnu, v jedné směně bude pracovat zhruba 15 zaměstnanců (sestry, sanitáři, sanitárky). Máme v plánu CST stavebně i provozně rozdělit na tři části, a to část nečistou, část setovací a část sterilní. V části nečisté (příjem) je prováděna kompletní předsterilizační příprava, přijímají se zde dekontaminované nástroje a pomůcky z oddělení a ambulancí a kontejnerové soupravy nástrojů z operačních sálů.

Všechny nástroje z kontejneru, použité i nepoužité, se rozloží na speciální síta a vloží do myček nástrojů. Do myček se rovněž vloží kontejnery. Duté a citlivé nástroje se ručně předmyjí. V části setovací, tedy po vyjmutí nástrojů z myčky, sestra vizuálně zkontroluje nástroje po hygienické a technické stránce, ošetří instrumentária (promazání kloubů, zámeků) a dle elektronického seznamu provede kompletaci nástrojů do sít. Je velmi důležité, aby byly nástroje uloženy na síta ve stejném pořadí a počtu. V této fázi by měly být personálu nápomocné technologie (setovací knihy v elektronické podobě), kdy na monitoru, ať už po načtení QR kódů nebo čipů, bude zobrazen jednak jmenný seznam nástrojů na síti, jednak zde bude i obrazová dokumentace jednotlivých nástrojů a uložení nástrojů na síti. Po nasetování se síta nebo nástroj zabalí do příslušného sterilizačního obalu a připraví ke sterilizaci. V části sterilní bude prováděna závěrečná kontrola vysterilizovaného materiálu, jeho správné uložení, příprava materiálu a nástrojů dle elektronických žádánek k jednotlivým operačním výkonům plánovaným i akutním. Díky tomuto pracovišti budou všechny nástroje sterilní a bezpečné pro pacienty i personál.

Přijímáte již nové zaměstnance?
Ano, nábor personálu jsme již zahájili především na pracoviště CST. Je důležité, aby do jeho otevření bylo zaškolen co nejvíce zaměstnanců, což značně usnadní zahájení provozu. V současnosti jsou tito pracovníci umisťováni na operační sály, aby se seznámili s provozem a problematikou v oblasti znalosti instrumentária a ostatních zdravotnických prostředků, naučili se kompletovat pomůcky a nástroje ke všem typům operací a zákrokům, měli znalost o používání jednorázových ochranných pomůcek, znali způsob balení materiálu a všechny dostupné metody sterilizace, uměli vyhodnotit účinnost a kvalitu mycích, dezinfekčních a sterilizačních postupů a mnoho dalšího.

Jaké jsou vaše nejbližší pracovní plány?
Musíme spočítat, kolik nástrojů a kontejnerů je ještě potřeba navýšit, a sice z důvodu zajištění plynulého fungování operačních programů. Aktuálně máme v nemocnici asi 50 000 nástrojů, cílový stav bude však minimálně jednou takový. Jakmile bude vše hotové, čeká nás značení nástrojů, kontejnerů a IT stránka věci, což znamená zadat veškeré instrumentárium, síta a kontejnery do systému. V současnosti se nejvíce věnujeme CST. Musíme vyškolit stávající i nový personál. Tomu stávajícímu zejména na operačních sálech se zcela změní systém práce. Vše bude digitalizované, zintenzivní se práce s počítačovou technikou. Chystali jsme se na zaučení do FN Ostrava, kde centrální sterilizaci mají. Jsme v kontaktu s tamními vrchními sestrami, které nám jsou velmi nápomocny. Náš měsíční trénink ale překazil covid-19.

Máte před sebou nějaký milník, který pro vás bude, i kdyby částečným, happy endem?
Určitě rozjezd CST a prvních sálů. To definitivní vydechnutí ale čekám až tak za 3 roky. Jsem si jistá, že se našemu personálu díky tomuto projektu uleví. Vše bude výrazně efektivnější a z hlediska medicíny i bezpečnější.

Bc. Iva Nováková, MBA
Oddělení vnitřních a vnějších vztahů